

Giovanni Boccaccio - Dekameron; Novela o sokolu (Berilo 1)

Boccaccio (1313 - 1375) je bil Petrarco sodobnik in prijatelj. Po profesiji je bil pravnik, a se je posvetil samo književnosti. Pisal je v latinščini in italijanščini. Vrh ustvarjanja je dosegel s knjigo Dekameron (desetdnevje). Gre za zbirko stotih zgodb, ki si jih pripoveduje 10 mladih ljudi (7 deklet, 3 mladeniči). Za deset dni so pred kugo zbežali iz Firenc na podeželje (1348). Po vsebini so zgodbe pretežno ljubezenske, večinoma zabavne, moralistično - poučne in satirične, motivno pa prevzete iz prejšnjih obdobj. Boccacciova izvirnost je v okvirni pripovedi, ki vsebinsko različne zgodbe povezuje v skladno celoto.

Novela o sokolu je po obliki in vsebini prava (zgodna) novela. Pripoveduje o ljubezni mladega firenškega plemiča Federiga do poročene gospe Giovanne. Gospa ostaja krepostna, torej duhovno lepa vse do moževe smrti. Njen sinček zboli in je prepričan, da bi ozdravel, če bi dobil edovitega sokola plemiča Federiga. Gospa zbere pogum in gre do Federigovega posestva. Plemič, ki je medtem popolnoma obubožal, jo pogosti s pečenim sokolom; to je bilo namreč edino, kar ji je lahko ponudil. Giovanna je doumela veliko žrtev svojega obvedovalca in se z njim na koncu poročila.

Od Boccaccia dalje razumemo pod novelo pripoved krajšega obsega, s snovjo iz sodobnega ali preteklega, vendar stvarnega življenja, brez pravljinskih, nadnaravnih in neverjetnih dogodkov. Bistvena zanjo je zgradba, zaokrožena okoli enega samega dogodka, število oseb je majhno, zaplet in razplet morata biti presenetljiva in učinkovita, pogosto ima pomembno vlogo kak predmet (sokol). Veliko je opisovanja notranjega človekovega doživljanja (... ko je gospa Giovanna zaradi sinove bolezni v stiski, veliko razmišlja o svojem nekdanjem odnosu do Federiga ... ali je pošteno, da plemič išče sedaj, ko ga potrebuje, prej pa je bila vzvišena in popolnoma nedostopna ...).